

รูปแบบการพัฒนาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
ในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียน
ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครราชสีมา

A MODEL DEVELOPMENT OF THE CHIEF EXECUTIVE OF THE SUB DISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION'S ROLE OF SCHOOL EDUCATIONAL
PROMOTION IN AREA NAKHON RATCHASIMA

สุรัชย์ ขอบชื่น
SURACHAI CHOBCHEN
สมบุญ ตันยะ
SOMBOON TANYA
สิทธิศักดิ์ จุลศิริพงษ์
SITTHISAK JUSIRIPONG
พิกุล ภูมิโคกรักษ์
PIKUL BHOOMKHOKRAK
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY
จังหวัดนครราชสีมา
NAKHON RATCHASIMA

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทที่พึงประสงค์และบทบาทที่เป็นอยู่จริง เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาบทบาทและเพื่อประเมินความเหมาะสมความสอดคล้องของรูปแบบการพัฒนาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบทบาทที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามบทบาทตามภาระงาน 8 งาน ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 15 คน ได้แก่ นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลดีเด่นในด้านการส่งเสริมการศึกษา ผู้อำนวยการกองหรือหัวหน้าส่วนการศึกษากองการปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการศึกษาจำนวน 15 คน การวิเคราะห์ใช้การหาค่าร้อยละ ขั้นตอนที่ 2 บทบาทที่เป็นอยู่จริงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครราชสีมา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามของแต่ละบทบาทมีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา กลุ่มตัวอย่างเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมาที่ปฏิบัติหน้าที่ในปี พ.ศ. 2556 ประชากรเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 255 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้จำนวน 155 คน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ทำการสุ่มเพื่อกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตามระดับชั้น (Stratified Random Sampling) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 3 สร้างรูปแบบการพัฒนาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา โดยการนำประเด็นข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับของแต่ละบทบาทที่เป็นอยู่จริงนำมาพัฒนาตามองค์ประกอบโครงสร้างของรูปแบบ ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการพัฒนาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินรูปแบบการพัฒนาบทบาทโดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ และส่วนที่ 2 การประเมินความสอดคล้องของรูปแบบ แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินรูปแบบต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมาประกอบด้วย บทบาทการมีส่วนร่วม บทบาทการบริหารจัดการ บทบาทการริเริ่มสร้างสรรค์ บทบาทการเปลี่ยนแปลง และบทบาทการเป็นผู้นำองค์กร

2. บทบาทที่เป็นอยู่จริงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมทุกบทบาทอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละบทบาท พบว่า มีค่าเฉลี่ยในลำดับต่ำสุด 3 ข้อสุดท้ายที่จำเป็นต้องนำไปพัฒนา

3. รูปแบบการพัฒนาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครราชสีมา ที่ได้ศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้รูปแบบที่ประกอบการพัฒนาต้องมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ แนวคิดและหลักการ วัตถุประสงค์ บทบาทที่จำเป็นต้องพัฒนา วิธีการพัฒนา แผนการพัฒนา และกระบวนการพัฒนามี 4 ขั้นตอนคือการเตรียมการ การประเมินก่อนการพัฒนา การพัฒนา และการประเมินหลังการพัฒนา

4. การประเมินรูปแบบการพัฒนายกผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการพัฒนาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมและมีความสอดคล้องของรูปแบบอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : รูปแบบการพัฒนา, บทบาทนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษา

ABSTRACT

The research was aimed 1) to study the needed and available role of chief executive in sub district administrative organization, 2) to develop the model for encourage role on school educational promotion in sub district and 3) to asses suitable and available of the model. The research process consisted of four steps : first, interviewing 15 administrator whom obtained reward best practice. Second, survey questionnaire of 155 samples in the available role on promoting education. Third, developing the model of role's improvement and the fourth, rechecking the model from the experts.

The findings revealed that

1. The ideal role of chief executive of supporting education in 5 sub-districts, Nakhon Ratchasima : 1) Participation 2) Management 3) Creative 4) Transformative 5) Leadership.

2. The real role of Chief Executive of the sub District to promote school education in the District Administrative Office Nakhon Ratchasima. The overall role was in high level. When considering in each role found to have the last three lowest average that need to be developed.

3. The development model of the Chief Executive of the Sub District to promote school education in the District Administrative Office Nakhon Ratchasima has Six components : concepts and principles, objectives, roles that need to be developed, development method, development plan and development process that four step were the preparation, the evaluation before development, the development and the evaluation of the development.

4. The expert suggest that the model development of the chief executive of the sub-district administrative organization's role should be used as one of the instrument for making a decision on the position of a leader education.

Keyword : A model development, sub-district administrative organization role of school promotion

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้กล่าวไว้ว่า รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐนั้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ที่ได้กำหนดไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 10 ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายใด (พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, น. 5) ในการส่งเสริมการศึกษาที่ผ่านมานั้นกระทรวงศึกษาธิการได้มีการปฏิรูปทางการศึกษา โดยได้มีการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา จากผลของการประเมินพบว่าสถานศึกษาที่ยังไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ประเมินของ สมศ. โดยการประเมินผลในรอบแรกถึงร้อยละ 65 จากสถานศึกษาที่มีมากกว่าสามหมื่นแห่งทั่วประเทศส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนในชนบทและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดำรงเกณฑ์มาตรฐานของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554, น. 5)

จากนโยบายของรัฐบาลที่ผ่านมามีได้เน้นในเรื่องของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ โดยไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของคน ถึงแม้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจจะใช้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาประเทศก็ตามแต่ในแนวทางการปฏิบัติยังไม่มีทิศทางการพัฒนาคุณภาพคนอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน โอกาสทางการศึกษายังเหมือนเดิม คนไทยทุกคนยังไม่มีโอกาสทางการศึกษาอย่างแท้จริง ผลลัพธ์ของการพัฒนาดังกล่าวส่งผลให้คนในท้องถิ่นชนบทมีโอกาสทางการศึกษาน้อยกว่าคนในเมือง ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล และ อบต.) สถานศึกษา ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นต้องทำความร่วมมือกันในการเร่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนในท้องถิ่นทุกรูปแบบโดยเป้าหมายหลักคือ การสร้างคนให้เติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพมีประสิทธิภาพและออกมาอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2551, น. 81) ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึง

ปัญหาทางการศึกษาที่จะทำให้คนมีคุณภาพ จึงได้มีโครงการการสร้างความร่วมมือในการส่งเสริมการศึกษาในท้องถิ่นร่วมกับกระทรวงมหาดไทย โดยยึดพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เป็นแนวทางกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการของท้องถิ่นรัฐบาลจึงได้จัดโครงการสร้างร่วมมือกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับกระทรวงมหาดไทยขึ้น ในวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 ได้มีการลงนามโดยรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมกันเพื่อพัฒนาจัดการศึกษาในท้องถิ่นให้มีคุณภาพ โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละพื้นที่ทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันกับโรงเรียนในพื้นที่ เพื่อพัฒนาให้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 58-59) ด้วยเหตุผลที่ว่า มีนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล และ อบต.) ถือว่าเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุดอยู่แล้ว ส่วนในด้านการส่งเสริมการศึกษาในท้องถิ่นของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นส่วนใหญ่จะขาดความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ อีกทั้งไม่ได้จบทางด้านการศึกษา มา จึงเป็นปัญหาในการบริหารงานในการใช้บทบาทอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมทางการศึกษาในท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีจำนวนประชากรเป็นอันดับหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 32 อำเภอ 287 ตำบล 3,743 หมู่บ้าน และมีองค์กรบริหารส่วนตำบล 252 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2556, น. 113)

ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่ต้องการศึกษาบทบาทการเป็นผู้นำของนายกองค์กรบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ว่าบทบาทที่พึงประสงค์และบทบาทเป็นอยู่จริงนั้นของนายกองค์กรบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างไร เพื่อนำผลลัพธ์ที่ได้นำไปสู่การสร้างรูปแบบการพัฒนาบทบาทของนายกองค์กรบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นอยู่จริงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนามาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา
4. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบการพัฒนามาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงบทบาทที่พึงประสงค์และบทบาทที่เป็นอยู่จริงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา
2. ทำให้ได้รูปแบบการพัฒนามาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมาที่มีความเหมาะสม และความสอดคล้องสามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมการศึกษาได้
3. สามารถนำรูปแบบการพัฒนามาบทบาทไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการวางแผนใช้บทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และเป็นพื้นฐานสำหรับการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนามาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบทบาทที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ผู้ให้ข้อมูลเป็นนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลตำบล และ อบต.) ที่ได้รับรางวัลดีเด่นด้านการส่งเสริมการศึกษา

ประจำปี 2555 จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจำนวน 5 คน และผู้อำนวยการกองหรือหัวหน้าส่วนการศึกษาศึกษาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลตำบล และอบต.) ที่อยู่ในสังกัดผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 5 คน และผู้อำนวยการโรงเรียนที่ได้รับการส่งเสริมด้านการศึกษาจากนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลตำบล และอบต.) จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ชนิดเลือกตอบ มากกว่าหนึ่งคำตอบ แล้วนำมาทำการวิเคราะห์ได้บทบาทที่พึงประสงค์ 5 บทบาท ได้แก่ บทบาทการมีส่วนร่วม บทบาทการบริหารจัดการ บทบาทการริเริ่มสร้างสรรค์ บทบาทการเปลี่ยนแปลง และบทบาทการเป็นผู้นำองค์กร

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาบทบาทที่เป็นอยู่จริงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา โดยการใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ทำการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อหาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item - Objective Congruence : IOC) (กาสะเต๊ะชั้นหมาก, 2553, น. 139-141) ได้ค่าความสอดคล้องข้อคำถามเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ แล้วนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 155 คน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (สมบุรณ์ตันยะ, 2545, น. 125) ทำการสุ่มเพื่อกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตามระดับขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติระดับพื้นฐานค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แปลผลโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546, น. 139) แล้วนำมาแปลความหมายด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ยตามแนวความคิดของเบสต์ (Best)

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างรูปแบบการพัฒนามาบทบาทนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครราชสีมา โดยทำการศึกษาจากเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการในการสร้างรูปแบบ แล้วทำการวิเคราะห์และจัดกลุ่มบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ที่จำเป็นต้องพัฒนา โดยพิจารณาประเด็นข้อคำถามที่ได้จากบทบาทที่เป็นอยู่จริงของแต่ละบทบาทโดยเรียงจาก 3 ลำดับสุดท้ายขึ้นมาสร้างรูปแบบฉบับร่างโดยกำหนดองค์ประกอบโครงสร้างของรูปแบบการพัฒนามาบทบาทออกเป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ แนวคิดและหลักการ

วัตถุประสงค์ บทบาทที่จำเป็นต้องพัฒนา วิธีการพัฒนา แผนการพัฒนา และกระบวนการพัฒนา แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา จำนวน 5 คน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการพัฒนาบทบาท นายกองค้การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษา โรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครราชสีมา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมิน รูปแบบ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ประเมินความเหมาะสม และประเมินความสอดคล้องของรูปแบบ นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจนของข้อความแล้วคำนวณ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (กาสิก เตชะขันทมาก, 2553, น. 139-141) ได้ค่าความสอดคล้องของเครื่องมือแบบประเมิน รูปแบบของข้อความทั้งฉบับเท่ากับ 1.0 การวิเคราะห์ข้อมูล แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ เป็นระดับพื้นฐานค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แพลผลโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546, น. 139) แล้วนำมาแปลความหมายด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย ตามแนวความคิดของเบสต์ (Best)

ผลการวิจัย

1. ผลการสังเคราะห์บทบาทเพื่อหาบทบาทที่พึงประสงค์ของนายกองค้การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมาจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 15 คน ได้บทบาทที่มีคะแนน ตั้งแต่ 100 คะแนนขึ้นไปที่ต้องการมี 5 บทบาท ได้แก่ บทบาทการมีส่วนร่วม (138 คะแนน) รองลงมาคือ บทบาท การบริหารจัดการ (134 คะแนน) บทบาทการริเริ่มสร้างสรรค์ (113 คะแนน) บทบาทการเปลี่ยนแปลง (107 คะแนน) และ บทบาทการเป็นผู้นำองค์กร (100 คะแนน)

2. ผลการวิเคราะห์บทบาทที่เป็นอยู่จริงของนายกองค้การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ได้บทบาท ที่เป็น อยู่จริงทั้ง 5 บทบาทอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยดังนี้ บทบาทการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.01$) บทบาทการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.08$) บทบาทการริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.03$) บทบาท การเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.05$) บทบาทการเป็นผู้นำองค์กร ($\bar{X} = 4.08$) แต่ละบทบาทมีประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ประเด็น ที่จำเป็นต้องพัฒนา ดังนี้

2.1 บทบาทการมีส่วนร่วม

2.1.1 กำหนดนโยบายในการส่งเสริม สนับสนุนแนวทางการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานให้กับโรงเรียน ($\bar{X} = 3.85$)

2.1.2 แสดงความคิดเห็นในการพัฒนาปรับปรุง แนวทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพนักเรียนให้มีการเรียน การสอนที่มีมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.86$)

2.1.3 การสร้างการยอมรับการไว้วางใจ ความเชื่อถือ และการยกย่องจากชุมชนและผู้ปกครองที่เกิด จากการทำงาน ($\bar{X} = 3.85$)

2.2 บทบาทการบริหารจัดการ

2.2.1 จัดบุคลากรขององค์กรท้องถิ่นเข้าร่วม ในคณะกรรมการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรของโรงเรียนให้ สอดคล้องกับการศึกษาของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.96$)

2.2.2 พิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อให้เป็น ทุนเพื่อการศึกษาของท้องถิ่นให้อย่างยุติธรรม และประชุมหารือคณะกรรมการเพื่อวางแผนติดตามประเมินผลการพัฒนา ให้เป็นไปตามห้วงระยะเวลาดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาของ โรงเรียน ($\bar{X} = 4.01$)

2.2.3 การตรวจสอบติดตามการจัดหา อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นไปตามความต้องการ ของโรงเรียน และกำหนดงบประมาณในการพัฒนาปัจจัย พื้นฐานโรงเรียนให้มีระบบและขั้นตอนที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.08$)

2.3 บทบาทการริเริ่มสร้างสรรค์

2.3.1 กำหนดแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหา อุปสรรคระหว่างทำงานไม่ให้เกิดความล่าช้าหรือความเสียหาย ต่อการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.86$)

2.3.2 วางแผนสนับสนุนงบประมาณพัฒนา ปัจจัย พื้นฐานโรงเรียนของ อบต. เพื่อกำหนดแนวทางพัฒนา ($\bar{X} = 3.91$) 2.3.3 สนับสนุนผู้ปกครอง/ชุมชนร่วมเข้าเสนอแนว ความคิดและเข้าเป็นคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ ทางการศึกษาของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.96$)

2.4 บทบาทการเปลี่ยนแปลง

2.4.1 การสร้างจิตสำนึกให้มิต่อการพัฒนา โรงเรียนให้กับบุคลากรในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.84$)

2.4.2 การสรรหาบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสนับสนุนทางด้านการศึกษาให้กับโรงเรียนโดยการใช้ งบประมาณของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.88$)

2.4.3 สร้างแรงจูงใจในการค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้น จากชุมชนในด้านการศึกษาของบุตรหลานร่วมกับ อบต.และ โรงเรียน ($\bar{X} = 3.89$)

2.5 บทบาทการเป็นผู้นำองค์กร

2.5.1 การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้เกิดความเข้าใจในการดำเนินงานของ อปท. ($\bar{X} = 3.96$)

2.5.2 ส่งเสริมให้กับคณะกรรมการสถานศึกษามีเอกภาพและอำนาจที่ชัดเจนเพื่อส่งเสริม ($\bar{X} = 3.98$)

2.5.3 เสนอบุคลากรที่มีความรู้เข้าอบรมการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้ครูและนักเรียนมีความสามารถ และดูแลรักษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 4.15$)

3. รูปแบบการพัฒนาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบสามารถสังเคราะห์ได้ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ แนวคิดและหลักการ กำกับรูปแบบ วัตถุประสงค์ บทบาทที่จำเป็นต้องพัฒนา วิธีการพัฒนาบทบาท (พัฒนาโดยองค์การและพัฒนาด้วยตนเอง) แผนการพัฒนา กระบวนการพัฒนา (การเตรียมการ การประเมินก่อนการพัฒนา การพัฒนา การประเมินหลังการพัฒนา)

4. การประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบการพัฒนาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครราชสีมาผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 12 คน ดังนี้

4.1 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ องค์ประกอบของรูปแบบในภาพรวม ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมาคือ วิธีการพัฒนาโดยองค์การโดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.42$) การประเมินหลังการพัฒนา ($\bar{X} = 4.42$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ วิธีการพัฒนาโดยตนเองบทบาทการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.00$)

4.2 การประเมินความสอดคล้องของรูปแบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ วัตถุประสงค์ของรูปแบบการพัฒนาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา กับแนวคิดและหลักการ ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาคือ วัตถุประสงค์ของรูปแบบกับวิธีการพัฒนาด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.42$) และกระบวนการพัฒนากับแผนการพัฒนา ($\bar{X} = 4.42$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ แผนการพัฒนากับบทบาทการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 3.92$)

4.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

4.3.1 มีความสอดคล้องกับบทบาท อำนาจหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ดังนั้นรูปแบบการพัฒนาบทบาทฉบับนี้มีความเหมาะสมและความสอดคล้องในการนำไปเป็นแนวทางการดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานทางการศึกษาตามที่รัฐบาลได้กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3.2 เป็นประโยชน์ต่อผู้นำและผู้บริหารในทุกระดับของงานด้านต่างๆ เนื่องจากบทบาทที่นำมาใช้ในการพัฒนาตามการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นบทบาทที่มีความสำคัญทั้ง 5 บทบาท หากนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานของแต่ละบุคคลจะก่อให้เกิดประโยชน์กับตนเอง และยังเป็นการแสดงออกทางศักยภาพตนเองในการบริหารงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ให้เป็นที่ยอมรับจากการใช้บทบาทตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้การดำเนินงานและการปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพมีประสิทธิภาพมีประสิทธิผลต่อตนเองและองค์กรเป็นอย่างดี

4.3.3 ควรให้มีการพัฒนาที่หลากหลายโดยให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมให้ความสำคัญในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในท้องถิ่น และร่วมกันประเมินผลการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาแก่ท้องถิ่น

อภิปรายผล

การวิจัยรูปแบบการพัฒนาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ในครั้งนี้มีประเด็นหลัก 4 ประการคือ บทบาทที่พึงประสงค์ บทบาทที่เป็นอยู่จริง รูปแบบการพัฒนาบทบาท และการประเมินรูปแบบการพัฒนาบทบาท มีผลการอภิปรายผล ดังนี้

1. ทำการศึกษาจากแหล่งข้อมูลหลักการแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้นำของนักการศึกษาและนักวิชาการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ แล้วนำมา สนับสนุนการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ประสบความสำเร็จได้รับรางวัลดีเด่นด้านส่งเสริมการศึกษาของท้องถิ่น ผลการวิเคราะห์ได้บทบาทที่พึงประสงค์ที่ต้องการ 5 บทบาท ได้แก่ บทบาทการมีส่วนร่วม บทบาทการบริหารจัดการ บทบาทการริเริ่มสร้างสรรค์ บทบาทการ

เปลี่ยนแปลง บทบาทการเป็นผู้นำองค์กร ซึ่งเป็นบทบาทที่ได้ รับการยอมรับจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลว่าเป็นบทบาทที่มีความ สำคัญซึ่ง สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2550, น. 29-33) ได้กล่าวว่า บทบาทการบริหารมีความซับซ้อน โดยในบางครั้งการบริหาร ก็มากเกินไปและในบางครั้งก็บริหารน้อยเกินไป ย่อมทำให้เกิด ปัญหาในการบริหารงาน ด้วยเหตุนี้นักบริหารที่ของผู้นำ จึงมีความสำคัญต่อการบริหารองค์กร การศึกษาบทบาทของ ผู้นำน่าจะเป็นแนวทางในการช่วยให้มีความเข้าใจภาวะของ ผู้นำในการบริหารองค์กรได้เป็นอย่างดี

2. การศึกษาบทบาทที่เป็นอยู่จริงของนายกองค์การ บริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่นายก องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเพศชาย มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี มีการดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป และเป็นผู้ที่มีที่อยู่อาศัยในพื้นที่ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป จากผลการศึกษาบทบาทที่เป็นอยู่จริงโดยภาพรวมอยู่ ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละบทบาท ผลการวิเคราะห์ พบว่า

บทบาทการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการใช้บทบาทการมีส่วนร่วมให้ชุมชนเกิดการยอมรับ ด้วยการแสดงออก ด้วยการสร้างความเข้าใจ ความไว้วางใจ ทำให้การสร้างพลังร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ร่วมกันถือว่าเป็นบทบาทที่สำคัญของนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลในการนำไปใช้ในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนใน พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา และ สอดคล้องกับแนวคิดของ อีระ รุญเจริญ (2547, น. 20-21) ได้กล่าวถึงบทบาทการมีส่วนร่วมว่าควรมีอิสระ มีความ คล่องตัวในการบริหารงานและในรูปของคณะกรรมการโดย เน้นการมีส่วนร่วมจากครู และบุคลากร รวมทั้งบุคคลและ หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน

บทบาทการบริหารจัดการโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เนื่องจากการใช้บทบาทของนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลตามตำแหน่งอำนาจหน้าที่ในด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุ และการบริหารงานทั่วไปนั้นมีความ เหมาะสมและเป็นอย่างถูกต้องสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ที่เกิดจากการใช้บทบาทในการบริหารงาน ซึ่งถือว่าเป็นบทบาท ที่มีความสำคัญบทบาทหนึ่งของนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล ในการนำไปใช้ในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนใน พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ให้ประสบ

ความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Mintzberg. (1973, pp. 92-93) ว่าเป็นการแสดงพฤติกรรมที่คาดว่าผู้นำใช้บทบาท ในการจัดการระบบข้อมูลข่าวสาร การแสวงหาข่าวสาร การ เผยแพร่ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ หน่วยงาน การสร้างความสมัคสมานของบุคคลและของ องค์กรใช้การตัดสินใจ เช่น ในการแก้ปัญหา การจัดสรรงบประมาณ การกระจายความรับผิดชอบตามความคิดใหม่ไปยัง ผู้อื่น

บทบาทการริเริ่มสร้างสรรค์โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เนื่องจากการใช้บทบาทของนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลตามตำแหน่งอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีศักยภาพ ด้วยการมีวิสัยทัศน์ และอุดมการณ์ที่พัฒนาท้องถิ่นให้เกิด ความเจริญทัดเทียมกับสังคมในเมือง เพื่อให้ประชาชนมี คุณภาพชีวิตที่ดี รู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของ สังคม โดยเฉพาะด้านการศึกษาของเยาวชนให้มีคุณภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ดีขึ้น สามารถออกไปแข่งขันกับ บุคคลภายนอกในการสอบเข้าในสถานศึกษาระดับสูงได้ ดังนั้นบทบาทริเริ่มสร้างสรรค์ของนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล ถือว่าเป็นบทบาทที่สำคัญอีกบทบาทหนึ่งที่ต้องใช้ ในการบริหารบุคคล งบประมาณ วัสดุ และการบริหารงาน ต่างๆ ในแนวทางการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ประสบความ สำเร็จได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพและมีศักยภาพ ขององค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กัลยรัตน์ เมืองสง (2550, น. 153-160) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นต่อลักษณะ ภาวะผู้นำมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เนื่องจากผู้บริหารสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐานมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สามารถขยายขอบเขต ความคิดที่มีอยู่เดิมสู่ความคิดที่แปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิม

บทบาทการเปลี่ยนแปลงโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bennis and Nanus (1997, pp. 66-67) และ Lussier and Achuane (2001, pp. 10-13) ที่กล่าวว่า ผู้นำจะต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงมาสู่สถาบัน เพื่อเพิ่มพูนคุณภาพ รู้ว่าจะเปลี่ยนแปลงอะไร และควรจะ เปลี่ยนในสถานการณ์ใด และจะต้องรู้ถึงวิธีการเปลี่ยนแปลง โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ขององค์กรที่จะได้รับ รวมทั้งความ ถูกต้องเหมาะสมและคำนึงถึงผู้ตามด้วยและสร้างความรู้สึ กเกี่ยวกับความเร่งด่วนและการจัดลำดับความสำคัญเพื่อการ เปลี่ยนแปลง

บทบาทการเป็นผู้นำองค์กรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละบทบาทอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก การเป็นผู้นำองค์กรบริหารส่วนตำบลที่ใช้บทบาทได้อย่าง สมบูรณ์ โดยมีความรู้ ความเข้าใจทักษะ ประสพการณ์ วิสัยทัศน์ จิตสำนึก อุดมการณ์ ในการใช้บทบาทตามตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยไม่มีการหาผลประโยชน์ส่วนตน หรือความซับซ้อนของปัญหาในการบริหารงานในด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุ และการบริหารทั่วไปขององค์การบริหาร ส่วนตำบล โดยการเป็นตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการศึกษา โรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา สอดคล้องกับแนวคิดของ Lussier and Achuane (2001, pp. 10-13) ที่ได้กล่าวไว้ว่าผู้นำต้องให้คำแนะนำแนวทางการปฏิบัติงานการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้แก่ พนักงานองค์กร

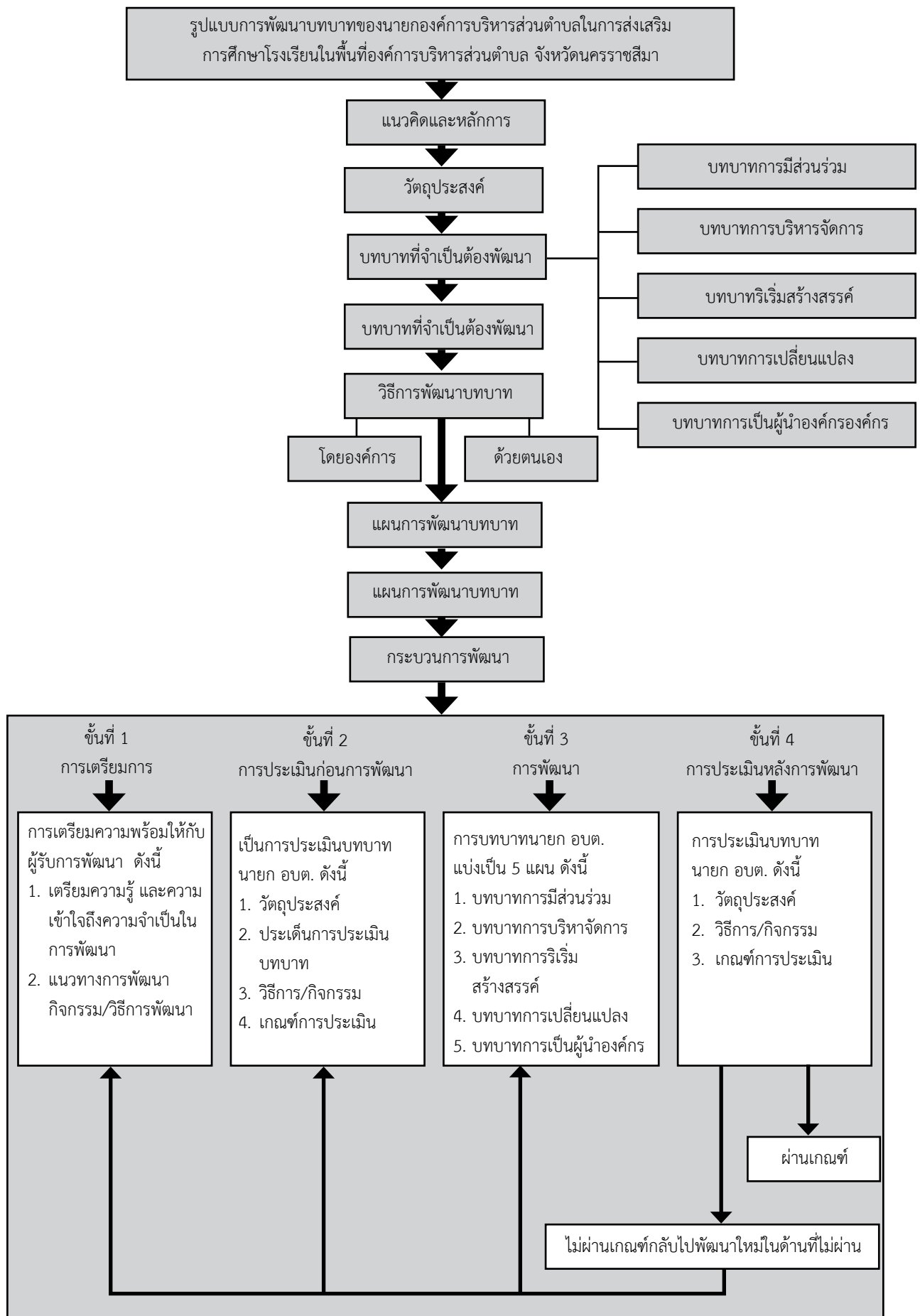
สรุปการใช้บทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นั้นย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ วิสัยทัศน์ ทักษะ ประสพการณ์ โดยต้องให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จากองค์กร รับผิดชอบและกำกับดูแลองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ฝ่ายปกครองจังหวัดนครราชสีมา ฝ่ายท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุน โดยต้องเพิ่มขีด ความสามารถในการบริหารงานให้กับนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล ให้มีการพัฒนาดตนเองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะทำให้ เกิดความมั่นใจในการใช้บทบาทตามตำแหน่งอำนาจหน้าที่ได้ อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น ทำให้เกิดความเชื่อมั่น ความศรัทธา ความไว้วางใจจาก ประชาชนในชุมชนท้องถิ่น

3. รูปแบบการพัฒนาบทบาทของนายกองค์การ บริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมาประกอบด้วย คือ แนวคิดและหลักการกำกับรูปแบบ วัตถุประสงค์ของร่าง รูปแบบ บทบาทที่จำเป็นต้องพัฒนา วิธีการพัฒนาบทบาท และ กระบวนการพัฒนามี 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมการก่อนการพัฒนา การประเมินก่อนการพัฒนา การพัฒนา และการประเมินหลัง การพัฒนา โดยองค์ประกอบของรูปแบบที่กล่าวมา มีความ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของศักดิ์ชัย ภูเจริญ (2553, น. 1-2) การสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 องค์ประกอบคือ แนวคิดและหลักการกำกับรูปแบบ วัตถุประสงค์ทั่วไป กระบวนการพัฒนา คุณลักษณะผู้นำของ ผู้บริหารโรงเรียน แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ ผู้วิจัยได้ทำการ สังเคราะห์เพื่อแสดงให้เห็นถึงรูปแบบการพัฒนาบทบาทที่ได้ จากการวิจัยโดยมีรายละเอียดดังภาพที่ 1

4. การประเมินรูปแบบการพัฒนาบทบาทของ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษา โรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา

4.1 ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนา บทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการ ศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด นครราชสีมา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากรูปแบบมีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ช่วยให้สามารถแสดงความคิดเห็น พบปะพูดคุย แลกเปลี่ยน ความรู้ สร้างความเข้าใจ ในการพัฒนาบทบาทด้วยตนเองและ มีองค์ประกอบของรูปแบบ วิธีการพัฒนา และกระบวนการ พัฒนาที่มีความเหมาะสมในการนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนา บทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการ ศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด นครราชสีมาได้อย่างเหมาะสมตามตำแหน่ง บทบาทอำนาจ หน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสรุทธิ ดีปู (2553, น. 121-129) เรื่องรูปแบบการพัฒนาก้าวหน้าที่พึงประสงค์ของ อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า การประเมินความเหมาะสมของ รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากใช้กรอบ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยด้านภาวะผู้นำ และได้ศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยเป็นพื้นฐาน ตามกระบวนการวิจัยที่ได้ออกแบบไว้และมีแนวคิดการกำกับ รูปแบบ

4.2 ความสอดคล้องของรูปแบบ โดยภาพรวม มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีการเปิดโอกาสให้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการพัฒนามีวิธีการและ กิจกรรมการพัฒนา โดยองค์การและการพัฒนาด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และทักษะใน การใช้บทบาทตามอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการศึกษาให้กับ โรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งรูปแบบการพัฒนามีความสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนา บทบาทและการวิจัย 4 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นตอนเตรียมการก่อน การพัฒนา 2) ขั้นตอนประเมินก่อนการพัฒนา 3) ขั้นตอนพัฒนา บทบาทฯ 4) ขั้นตอนประเมินหลังการพัฒนาบทบาท และ ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกัลยา ไข่เกาะ (2546, น. 6-7) เรื่องรูปแบบการพัฒนาผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล สังกัด กระทรวงกลาโหม พบว่า รูปแบบการพัฒนานั้นมีความ สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาด้านบทบาททางวิชาการ มีกระบวนการพัฒนา 5 ขั้นตอน คือ 1) การประเมินความต้องการ จำเป็นในการพัฒนา 2) การเตรียมการ 3) การพัฒนา 4) การ ฝึกปฏิบัติ 5) การประเมินผล

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาบทบาท

ข้อเสนอแนะ

มีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. เชิงนโยบาย

1.1 จากผลการวิจัยรูปแบบการพัฒนาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา มีความเหมาะสม และสอดคล้อง จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลตำบล และ อบต.) ด้วยการนำรูปแบบการพัฒนาบทบาทในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการใช้บทบาทในการบริหารตามอำนาจหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่ของตนเอง เพื่อเป็นการตอบสนองการกระจายอำนาจทางด้านการศึกษาให้กับท้องถิ่นของรัฐบาล ที่ต้องการให้ประชาชนในท้องถิ่นมีมาตรฐานและคุณภาพชีวิตที่ดี ชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ตลอดจนเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกของความเป็นไทย ด้วยการสร้างความทัดเทียมทางด้านสิทธิบุคคล เสรีภาพทางการศึกษาให้อย่างทั่วถึง และให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม จึงเห็นควรนำรูปแบบการพัฒนาบทบาทดังกล่าวไปกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาศักยภาพของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบริหารงานในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ได้อย่างเหมาะสม

1.2 จากผลการวิจัยการพัฒนาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา มีวิธีการพัฒนาบทบาทตามกระบวนการพัฒนาตามแผนการพัฒนา 5 แผน ได้แก่ แผนการพัฒนาบทบาทการมีส่วนร่วม แผนการพัฒนาบทบาทการบริหารจัดการแผนการพัฒนาบทบาทการริเริ่มสร้างสรรค์ แผนการพัฒนาบทบาทการเปลี่ยนแปลง และแผนการพัฒนาบทบาทการเป็นผู้นำองค์กร จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการใช้บทบาทตามอำนาจหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากปัจจุบันนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล และ อบต.) ที่ได้รับการคัดเลือกจากประชาชนเข้ามาบริหารท้องถิ่นโดยแต่ละบุคคลนั้นมีอาชีพ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ทำให้มีความรู้ มีความเข้าใจ และความสามารถในการบริหารงานโดยใช้ตำแหน่ง บทบาท

อำนาจหน้าที่ อย่างไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ซึ่งจะทำให้การบริหารงานไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันตามที่รัฐบาลได้กระจายอำนาจทางการศึกษาให้กับท้องถิ่น ดังนั้นเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ไปในทิศทางเดียวกันในการพัฒนาส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่ของตนเอง จึงเห็นควรจัดแผนการพัฒนาศักยภาพในการบริหารของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เข้าเป็นนโยบายของท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการส่งเสริมการศึกษาในท้องถิ่น ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไว้อย่างชัดเจน

2. เชิงปฏิบัติ

2.1 จากผลการวิจัยรูปแบบการพัฒนาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ในการบริหารงานตามบทบาทอำนาจหน้าที่ของนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล และ อบต.) นั้นไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ทำให้การบริหารงานตามบทบาทอำนาจหน้าที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือความต้องการที่กำหนด จึงเห็นควรให้มีการพัฒนาศักยภาพในการบริหารงานตามบทบาทอำนาจหน้าที่ โดยเฉพาะในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยการนำรูปแบบการพัฒนามาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดทักษะ เพิ่มประสบการณ์ ในการบริหารงานและเป็นรูปแบบมีมาตรฐานเดียวกัน และเป็นไปอย่างเหมาะสมกับบริบท ส่งผลให้เกิดประโยชน์ทางด้านการศึกษาในท้องถิ่น และเป็นการตอบสนองความต้องการของรัฐบาลในการกระจายอำนาจในการศึกษาให้กับท้องถิ่น

2.2 จากผลการวิจัยการพัฒนาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้เกิดการยอมรับจากชุมชนท้องถิ่นและสังคม จึงเห็นควรนำแผนการพัฒนาบทบาทที่ได้จากผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้เกิดศักยภาพในการบริหารงานตามบทบาทอำนาจหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ เกิดการยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งจะเป็นการแสดงให้เห็นว่าการที่มีความแตกต่างทางด้านอาชีพ และ

ทางด้านระดับการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นั้นไม่เป็นอุปสรรคในการบริหารงานในการใช้บทบาทอำนาจหน้าที่บริหารงานโดยเฉพาะการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่ที่บริหารงานโดยเฉพาะการส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลให้ประสบผลสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2551). “มหกรรมการจัดการศึกษาท้องถิ่น 2551. สร้างคน สร้างชุมชน สร้างชาติ.” รายงานสรุปผลการเสวนาและนิทรรศการการจัดการศึกษาท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: เอ็ดดูมิเดีย คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย).

_____. (2556). คู่มืออบรม ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ. โครงการอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประจำปีงบประมาณ 2556. ชัยภูมิ: สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *คู่มือดำเนินงานโรงเรียนดีประจำตำบล ตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กัลยรัตน์ เมืองสง. (2550). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

กัลยา ไผ่เกาะ. (2546). *การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม ด้านบทบาททางวิชาการ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กาสัก เต๊ะซันหมาก. (2553). *หลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

ธีระ รุญเจริญ. (2547). *สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

ราชกิจจานุเบกษา. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. ราชกิจจานุเบกษา. 116 (74 ก).

ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. (2553). *การสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

สมบูรณ์ ดันยะ. (2545). *เอกสารคำสอนรายวิชาการวิจัยทางการศึกษา*. นครราชสีมา: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.

สรรรถิณี ดีปู. (2553). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพมหานคร: פרקหวาน กราฟฟิค.

สุเทพพงศ์ ศรีวัฒน์. (2550). *ภาวะความเป็นผู้นำ*. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เนท.

Bennis, W. & Nanus, B. (1997). *Learning to Lead*. Reading, MA: Addison-Wesley.

Lussier R.N. & Achuane C.F. (2001). *Effective leadership*. Meson: Thomson Higher Education.

Mintzberg, H. (1973). *The nature of managerial work*. New York: Harper & Row.

ผู้เขียนบทความ

พันโทสุรัชย์ ขอบชื่น

นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

เลขที่ 340 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

E-mail: surachai-2009@hotmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบุญรณ์ ตันยะ

อาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิศักดิ์ จุลศิริพงษ์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิกุล ภูมิโคกรักษ์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

เลขที่ 340 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000